Zaaknummer: 15089-2024

Beknopt verslag commissie Wonen & Ruimte van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 12 maart 2024 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer P.M. de Jonge
Commissiegriffier	:	mevrouw A. Renkema
Collegeleden	:	de heer J. Bos, de heer P.M. Schrik, de heer R. van der Weide
De commissieleden	:	de heer M. Meijer (VVD), mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), de heer J.H. Koops (D66), de heer A. de Vries (PvdA), de heer H. Smit (PvdA), mevrouw U.H. Kilinçci (PvdA), de heer J.B.W. Wittendorp (CDA), de heer D.H. van Dijken (CDA), mevrouw M. Hekhuis (Wakker Emmen), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), de heer M. Klaver (Wakker Emmen), de heer G.H.H. Linnemann (Wakker Emmen), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), mevrouw C.P.M. Ester-Schokker (SP), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), de heer R. van Veen (GroenLinks), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS),
Verslaglegging	:	de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter De Jonge opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom. Voorstel is de inbreng van inspreker Luttinkholt te combineren met punt 8A. De raadscommissie gaat hiermee akkoord. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium: n.v.t.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen

De heer De Jong (inwoner Emmen) spreekt in namens appartementbewoners en enkele ondernemers in gebied Weerdingerstraat-Noorderplein-Derksstraat, Emmen. Vanaf juni 2023 heerst daar een forse duivenplaag. De vogels poepen van alles eronder: balkons, tuinmeubilair, wasgoed, winkelentrees en –voorgevels. Duivenpoep is zeer giftig voor mens en dier, wat de GGD en dierenartsen bevestigen. Wooncorporatie Lefier verhuurt het appartementencomplex van de heer De Jong en ontvangt maandelijks tienduizenden euro's huur. Tot op heden weigert men keihard maatregelen te nemen, door zich te verschuilen achter 'dieronvriendelijk' en vermeende beperkingen van wet- en regelgeving. Terwijl bewezen maatregelen als duivenpinnen op daken, vensterbanken en balkonbalustrades of het inhuren van een valkenier vrij eenvoudig zijn. Bewoners en ondernemers moeten het zelf maar oplossen. Er gaan geruchten rond dat bewoners duiven willen vergiftigen of verjagen met een legaal alarmpistool. Volgens de politie Emmen is dit niet verboden, maar zeker niet wenselijk en men wijst Lefier op hun verantwoordelijkheid. Blijkbaar kost het hun te veel geld. Vandaar deze dringende oproep aan de gemeente om dit met spoed te bespreken met de directie van Lefier en haar te wijzen op de consequenties als actie tegen de duivenplaag op korte termijn uitblijft.
VVD vraagt of er ook schriftelijke klachten zijn ingediend bij de directie van Lefier. Huurders die met alarmpistolen tekeergaan, is inderdaad zeer onwenselijk.

De heer De Jong heeft alleen mondeling geklaagd bij Lefier. Twee medewerkers hebben hem thuis bezocht, maar bleven bij hun standpunt dat zij er niets aan kunnen of mogen doen. 'Einde discussie.' Met de directie, die in Groningen zetelt, is voor hem als huurder niet in contact te komen.
D66 vraagt of dit probleem al langer speelt. Is er ook contact gezocht met de gemeente?
De heer De Jong ontkent het laatste. Vorig jaar rond het broedseizoen is het begonnen: de duiven gaan overal zitten en nestelen op de balkons. Liggen er eieren in nesten, dan zijn ze beschermd. Dus voorafgaand zijn er al grootschalige maatregelen nodig, een taak voor Lefier dat jaarlijks ruim vijf ton aan huurpenningen ontvangt. Dan is het denkbaar dat bewoners straks het heft in eigen handen nemen met alarmpistolen. De heer De Jong heeft ook contact gehad met de Vogelbescherming, met de politie Emmen (wijkagent centrum) over het (legale) gebruik van kleine alarmpistolen en met commissielid Smit van de PvdA.
GroenLinks informeert hoe het duivenprobleem vorig jaar ontstaan is. Is het een idee om de oorzaak te herhalen, zodat gerichte bestrijdingsactie is te ondernemen? Is het probleem ook bekend bij het college of de gemeenteambtenaren?
De heer De Jong heeft daar geen zicht op. Vanaf het broedseizoen gingen duiven in groten getale op balkons zitten. Aan Lefier is door veel bewoners om hulp gevraagd, omdat zij regelmatig hun balkons van de vele duivenpoep moesten reinigen. Toen al weigerde Lefier alle medewerking. Als groot machtsbolwerk kom je als huurder niet verder. De heer De Jong heeft na zijn contacten met de politie en de PvdA besloten hier in te spreken: bij een ander machtsorgaan, de gemeente.
Wakker Emmen informeert of het om sportduiven gaat of reguliere soorten?
De heer De Jong zegt dat het 'gewone' stadsduiven zijn. De groep is nu nog 20-40 stuks, maar na komend broedseizoen kan het aantal oplopen tot honderd. Op Koningsdag lijkt al die duivenpoep geen goede citymarketing voor Emmen, laat staan bewoners die met alarmpistolen staan te schieten. Bewoners willen van hun balkon genieten en de was buiten kunnen ophangen en de ondernemers willen hun voorpui en entree schoonhouden voor hun klanten. Een beddenzaak is heel veel geld kwijt aan het reinigen van zijn gevels, terwijl Lefier daar geen rooie cent aan meebetaalt.
PvdA heeft zelf ter plekke waargenomen hoe ernstig de poepoverlast is en heeft de foto's gedeeld met de ambtelijke afdeling. De fractie ondersteunt van harte de oproep van de heer De Jong en verzoekt het college om dit bij Lefier aan te kaarten.
50PLUS vraagt wie de heer De Jong vertegenwoordigt.
De heer De Jong spreekt in namens het hele overlastgebied, dus namens de appartementenhuurders Weerdingerstraat-Noorderplein, maar ook namens de ondernemers aan de naburige Derksstraat.
Wethouder J. Bos erkent dat het duivenprobleem zeer vervelend is. Hij denkt dat Lefier inderdaad niet veel mag in dezen, maar er wel iets aan kan doen. Hij zegt toe met Lefier in contract te treden om te kijken of de gemeente hierin kan bemiddelen. De uitkomst is nu dus nog ongewis.

5. Rondvraag

VVD leest in de media dat er ook in Drenthe veel verkeerde energielabels zijn verstrekt. Kunnen bewoners in deze gemeente hier de dupe van zijn, omdat hetzelfde bedrijf in Emmen ook voor woningcorporaties werkt? Kunnen B&W bij de corporaties navraag doen bij hoeveel woningen dit speelt en zo ja, hen vermanen tot een oplossing te komen?
50PLUS zag in de media dat het om drie corporaties gaat. Als huurders door een fout label te veel huur moeten betalen, kunnen B&W de corporaties de te veel betaalde huur terug laten betalen?
Wethouder Van der Weide weet dat dit bedrijf ook energielabels heeft afgegeven voor Emmense corporaties. Dat wil niet zeggen dat die beoordelingen onjuist waren: dat is nog niet bekend. Het college is hierover in gesprek met corporaties, omdat dit opgehelderd moet worden, ook over eventueel te veel betaalde huur. Als er fouten zijn gemaakt, dan willen de corporaties dit zelf rechtzetten. De uitkomsten van genoemd overleg worden teruggekoppeld met de raadscommissie.

50PLUS vindt dat Emmen zich op Koningsdag van zijn beste kant moet laten zien. In het Rensenpark wordt nog volop gewerkt aan de afwerking van het CBK. Welke oplossing is er als dit niet tijdig lukt? Het voormalige winkeldeel van Aafke Hof is gesloopt en er staan nu schotten. Komt daarvoor een andere oplossing? Is al besloten waar de Zegering Haddersklok naartoe gaat en of de bank terugkomt – waar de fractie al eerder naar vroeg?
Wethouder Van der Weide verwijst naar de status van de bouw in het Biochron, waarvan het CBK huurder is, in de vorige commissie. Het terrein wordt netjes gemaakt voor Koningsdag, afhankelijk van het bouwtempo, dus in elk geval zonder bouwhekken. Bij goed weer wordt heel veel publiek verwacht dat als buffer c.q. overgang kan dienen tussen de route en de gebouwen in het park. Het huidige hek bij de hoofdingang blijft staan en wordt schoongemaakt en opgeknapt. Hierdoor is er weinig tot geen zicht op het achterste deel (Aafke Hof) van De Drommedaar: de bouwhekken daar worden zo veel mogelijk uit het zicht geplaatst. Zoals eerder aangegeven wordt de Zegering Haddersklok ten behoeve van de definitieve herinrichting van de entreezone verder het park in verplaatst: over de precieze plek gaan B&W nog in gesprek. De Haddersbank is 35 jaar geleden verdwenen: er is geen plan om die te gaan herbouwen of herplaatsen. De steen met de inscriptie is indertijd teruggeplaatst bij de Grote Kerk.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken: n.v.t.

8. Bespreken A-stukken:
8A. Voorstel definitieve verklaring van geen bezwaar (VVGB) Erica, Ericasestraat 31
Voorzitter De Jonge meldt vooraf dat de brief met een zienswijze op iBabs per abuis bij het agendapunt is geplaatst en niet, zoals gebruikelijk, bij de ingekomen stukken.

Eerste termijn inspreker
De heer Luttinkholt (Loon- en Grondverzetbedrijf Kamst en Maatschap Kersten, Erica) betoogt dat bij deze VVGB alleen additioneel loonwerk en grondverzet aan de orde zijn krachtens de vergunning, geen bedrijventerrein. De activiteiten worden op locatie elders uitgevoerd, dus niet aan de Ericasestraat, en zijn aan meer dan gemiddelde beperkingen onderhevig. De effecten voor de omgeving zijn volgens de onderbouwing van geluid, stikstofdepositie en ruimtegebruik niet onaanvaardbaar gebleken. Vanaf eind 2020 probeerde de heer Luttinkholt meermaals in contact te komen met omwonenden, ook de gemeente heeft een poging tot mediation gedaan. Beide verzoeken hielden de omwonenden af. Daar de vergunde activiteiten passen op de locatie, verzoekt de heer Luttinkholt de commissie in te stemmen met deze VVGB, zodat de vergunning definitief kan worden.
GroenLinks vraagt waarom de omwonenden waren afgehaakt qua contact met het bedrijf. Klopt het dat de agrarische activiteiten de boventoon voeren op deze locatie? Waarom kunnen de aanvullende activiteiten niet elders worden uitgevoerd?
De heer Luttinkholt weet alleen dat de omwonenden niet zijn ingegaan op verzoeken tot contact met hemzelf of de gemeente. De hoofdmoot van het bedrijf blijft agrarisch; loonwerk en grondverzet zijn toegevoegd als nevenactiviteiten op locatie elders. Aan de Ericasestraat 31 gaat het alleen om het stallen van materieel. Dat kan logischerwijs niet bij de klanten.

Eerste termijn raadscommissie
GroenLinks is kritisch op dit voorstel. In het verleden vonden B&W de vergunning in lijn liggen met het compromisvoorstel tussen omwonenden en inspreker om de situatie te (blijven) gedogen, dus inclusief de aanwezigheid van gestald materiaal en geen opslag van zand en grond. Dat is geen echt compromis, want de omwonenden wilden dat de vergunning niet verruimd werd. Alleen met dwangsommen in 2022 kon de gemeente grip houden op een leefbare situatie. De gemeente kan het

nu niet afwentelen op voorspelbare escalaties in overlast. Aan dat het juridisch klopt, hebben de omwonenden niet veel; zij geloven ook niet zo in beloftes van de ondernemer. Diens gedragingen in het verleden hebben bij hen niet veel vertrouwen gewekt. De afgelopen maanden bleken bij handhaving ter plekke sprake van meerdere overtredingen. Onlangs nog bij het Piratenfestival met 2.500 bezoekers terwijl de vergunning 1.200 toestond en eerder een paasvuur van 2.000 in plaats van de toegestane 1.000 kuub hout – waarbij inspreker de handhaver meedeelde, gewoon de paasbult aan te steken, ook zonder toestemming – plus was er nog de illegale aanvoer van bouwafval.
Wakker Emmen vraagt in hoeverre deze gebeurtenissen te maken hebben met de VVGB i.c. De fractie kan hier alleen positief over zijn en ziet niet dat het woongenot onevenredig wordt aangetast.
GroenLinks licht toe dat bij dit bedrijf op meerdere overtredingen in het afgelopen jaar gehandhaafd is: op het paasvuur, het Piratenfestival, maar ook op niet-naleving van de milieuregels. Niet vreemd dat de omwonenden weinig vertrouwen hebben in de beloftes van deze ondernemer. Daarom willen zij de vergunde situatie zo houden en niet een verruiming met nog minder zicht op naleving en grotere overlast tot gevolg. GroenLinks is een stuk minder positief dan Wakker Emmen over de VVGB. De fractie is hierop tegen, daar deze vergunning de belangen van de omwonenden niet zorgvuldig afweegt en zij qua woongenot aan het kortste eind trekken.

VVD wil graag dat deze ondernemer zijn bedrijf kan uitoefenen, maar dat de omwonenden daar ook fijn kunnen wonen. Hopelijk komt er een oplossing in deze langslepende kwestie. Aan de orde is de agrarische vergunning, aangevuld met loonwerk en grondverzet. Wat de VVD betreft zou de ondernemer voortaan voorzichtiger moeten zijn met andersoortige activiteiten op de locatie. De fractie verzoekt het college de vergunning voor een bepaalde tijd te vergunnen, bijvoorbeeld twee jaar. Dan is te bekijken hoe het met de klachten staat en kan er ook beter gehandhaafd worden.

Reactie college
Wethouder Van der Weide memoreert dat de raad de ontwerp-VVGB heeft goedgekeurd als principebesluit over de vier extra vergunde activiteiten op een concrete aanvraag, na alle voorgeschreven toetsingen. Voor dit besluit is het beter de focus te richten op de vergunde activiteiten, niet op allerlei nevenactiviteiten die niet veel met de beoordeling van doen hebben. In de vergunning gaat het om het stallen van en klein onderhoud aan materiaal, de opslag van zand en grond en verkeersbewegingen. De vrees dat iets niet gehandhaafd gaat worden, is geen reden voor weigering. Wel zijn de voorwaarden in de vergunning zo concreet mogelijk opgenomen om ze goed handhaafbaar te maken. Dat is gebeurd naar aanleiding van de zienswijzen. Die leveren overigens geen weigeringsgronden op voor de VVGB. Wel is het sentiment in de omgeving begrijpelijk. De initiatiefnemer ligt onder een vergrootglas: hij kent de spelregels en weet de ruimte in de vergunning. Gaat hij opnieuw over de grens, dan krijgt hij te maken met handhaving. Deze vergunning valt niet onder de APV, maar onder het Besluit omgevingsrecht van de Wabo. Het is heel ongebruikelijk om iets voor een bepaalde tijd te vergunnen. Daar is nu geen aanleiding voor en zo is het ook niet aangevraagd.
VVD heeft juridisch advies gekregen om dit voor bepaalde tijd te vergunnen. Hopelijk leidt de handhaving niet tot een kat-en-muisspel tussen ondernemer en bewoners die continu met klachten aan de telefoon hangen bij de gemeente. Er moet een fijne leefsituatie komen voor beide partijen.
Wethouder Van der Weide stelt dat het aan de gemeente te beoordelen is of deze nevenactiviteiten een goed woon- en leefklimaat kunnen borgen. Dat is nu positief beantwoord, maar het bedrijf ligt wel onder een vergrootglas, De omvang van diens speelruimte is lange tijd een vraag geweest, maar is met deze VVGB voor beide partijen concreet en helder.
GroenLinks wijst erop dat de beoordeling van de VVGB op grond van een aanvraag is. De bewoners ervaren dit wél als een bedrijfsterrein met veel verkeersbewegingen. De feitelijke situatie komt daarmee niet overeen met zoals de wethouder die nu voorspiegelt.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8B. Vaststellen bestemmingsplan 'Klazienaveen, Brugstraat 153-154'
Wakker Emmen ziet een hele opgave in de Woonvisie voor de uitbreiding van de woningvoorraad. Goed dat er ook nu alweer een bestemmingsplan gereed is dat voor twaalf extra nieuwe woningen zorgt en een kwaliteitsimpuls aan de omgeving geeft.

Reactie college
Wethouder Van der Weide is blij met de woorden van Wakker Emmen. Hij spreekt waardering uit voor de initiatiefnemer, daar deze voormalige garagelocatie niet eenvoudig is. Deze staat al 10-15 jaar leeg en nooit eerder was er een plan rijp gekomen. Dit plan geeft een heel mooie invulling op deze inbreidingslocatie, anders dan de gebruikelijke woonappartementen voor zo'n locatie.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8C. Vaststellen bestemmingsplan 'Nieuw-Amsterdam, Vaart NZ 25 en 26'
VVD ziet dit bestemmingsplan als een meerwaarde voor de omgeving. Tegelijk is het een tegemoetkoming aan de grote woningbehoefte.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

8D. Vaststellen bestemmingsplan 'Nieuw-Weerdinge, herstel bedrijfswoningen'
Wakker Emmen voorziet bij deze aanduiding, niet bouw zijnde, van vier bedrijfswoningen in Nieuw-Weerdinge geen problemen.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

9. Onderwerpen ter bespreking:
9A. Brief college inzake waterinjectie Schoonebeek) *(op verzoek van het college, gevraagd gevoelen van de raad)*
Inleiding college
Wethouder J. Bos vertelt dat de NAM twee putten wil boren in het gasveld bij Schoonbeek voor waterinjecties en hiervoor twee vergunningaanvragen bij EZK heeft gedaan: voor het boren en de aanpassing van het winningsplan voor de waterinjecties. De insteek van B&W is altijd geweest dat dit kan, mits veilig voor mens, milieu en de diepe ondergrond. Zo ja, dan speelt in tweede instantie ook het economisch belang van Schoonebeek e.o. van NAM, als grote werkgever en opdrachtgever voor lokale ondernemers, een rol. Het college kan over de aanvraag voor de Wabo-vergunning nu geen volledig advies afgeven: eerst moet het totale veiligheidsplaatje bekend zijn. Nu gaan B&W een advies afgeven over het gewijzigde winningsplan. Uiterlijk 22 maart moet dat advies zijn ingediend. Eind februari zijn de rapporten van SodM en TNO opgeleverd, die hun bevindingen in de bijeenkomst van 7 maart hebben toegelicht. 11 maart was de hoorzitting met elf insprekers. SodM en TNO menen dat de kans op aardbevingen heel laag is, mits goed aangepakt, de kans op lekkages verwaarloosbaar is en de bodemdaling al gaande is. De laatste wordt wellicht geremd door de waterinjecties, maar veel verandering zullen die niet geven. SodM acht de situatie ook na de realisatie van twee putten als veilig. Het Rijk wil de Wet op de mijnbouw herzien via de Contourennota met daarin veel meer betrokkenheid van omwonenden en lokale en regionale bestuurders. EZK heeft hiertoe een gebiedsproces ingesteld met drie sporen: ontzorgtafel (zorgen wegnemen, leidend tot een toezeggingenkader), een bijdragetafel (omwonenden laten delen in mijnbouwbaten) en het vergunningenspoor. De eerste twee zijn in lijn met de Contourennota, bij de vergunningen wringt het: dat spoor moet juridische gezien volgens de huidige wet plaatsvinden. In het oordeel van EZK speelt alleen een technisch-juridische afweging, dus geen overwegingen van

bestuurders of omwonenden. Het B&W-advies moet dus alleen technisch en juridisch zijn: zie eerste deel van de conceptbrief. Volgens SodM en TNO is het veilig, dus kunnen B&W er niet op tegen zijn. Als zij iets anders aangeven, dan behandelt EZK dat als beleidsadvies. Het tweede deel van de brief gaat daar meer op in via het ontzorg- en bijdragespoor. EZK moet daarbij alleen naar de wet kijken en mag daarin evenmin eigen bestuurlijk-politieke afwegingen betrekken. Doet men dat wel, dan wordt men teruggefloten bij de rechter. In deze vergadering wil het college graag het gevoelen van de raadscommissie polsen en zal dit meenemen in de definitieve brief.

Eerste termijn

Wakker Emmen wil naast het gevoelen van de raad vooral niet de gevoelens van de inwoners vergeten. Hier moet na de rapporten van SodM en TNO en de inspreekavond niet te lichtzinnig over worden gedacht. De fractie heeft alle informatiebijeenkomsten, rapporten en inbreng van de inwoners afgewogen tegen alle belangen, noodzaak en veiligheid. Het is niet aan de raad om te bepalen of oliewinning of waterinjecties al dan niet worden toegestaan: zij moet alleen toezichthouden of de vergunningaanvraag voldoet en het proces conform de kaders wordt uitgevoerd. Een aantal inwoners maakt zich zorgen: voor hen wil Wakker Emmen staan. Drie criteria zijn bepalend. 1) De oliewinning is noodzakelijk zolang de energietransitie nog niet is afgerond. 2) Volgens SodM en TNO zullen de injectieactiviteiten veilig zijn met beperkte risico's, mits er nadere maatregelen worden getroffen en in het vergunningenbesluit een voorwaarde wordt opgenomen voor een geactualiseerd SZB en een functionerend seismisch meetnet in de directe omgeving. De SodM-adviezen moeten dan ook worden overgenomen en nageleefd. Wakker Emmen trekt daarom de veiligheid niet in twijfel, mits de protocollen worden opgevolgd. De raad moet beseffen dat indien zij beide vergunningen wil tegenhouden op politieke overwegingen én de staatssecretaris daarin meegaat, de kans groot is dat de rechter de NAM in het gelijk gaat stellen op grond van de huidige mijnbouwwet. Gaat EZK nog een calamiteiten- of waarborgfonds instellen waar inwoners bij eventuele schades door oliewinning of waterinjectie aanspraak op kunnen maken? Er kunnen immers door mogelijk geïnduceerde bevingen schades komen aan gebouwen en/of infrastructuur. 3) De financiële bijdrage aan het gebied is essentieel en vanzelfsprekend. De nu voorgestelde bijdrage is een schijntje vergeleken met wat destijds was voorgesteld. Wakker Emmen is hier zeer onaangenaam verrast over. De betrokken overheden hebben toch twee onafhankelijke bureaus ingeschakeld om te verkennen welke bijdrage realistisch en acceptabel is voor het gebied? Toch legt EZK die uitkomst naar zich neer. De staatssecretaris moet alsnog over de brug komen met een structurele bijdrage uit eigen begroting in lijn met de verkenning en het indertijd voorgestelde bijdrage. Hopelijk grijpt de Tweede Kamer in; Wakker Emmen is bereid hierover een politiek signaal af te geven. De staatssecretaris moet concreet invulling geven aan zijn eerdere opgewekte verwachtingen. Of het nu zoenoffer of gift heet, de staatssecretaris mag zich niet verschuilen achter zijn demissionaire bevoegdheden. Dat verdienen de inwoners niet na een tweejarige converse. Zijn B&W het ermee eens dat dit de verstandhouding tussen overheid en inwoners op scherp zet? PS Drenthe heeft onlangs de mijnbouw in Eleveld en de beving in Hooghalen besproken. Enkele fracties én de gedeputeerde opteerden voor omgekeerde bewijslast bij schademeldingen afkomstig uit of ontstaan door mijnbouw. De gedeputeerde wilde zelfs activistisch hierin het voortouw nemen en de Tweede Kamer heeft hierover een motie aangenomen. Staan B&W erachter om ook voor Schoonebeek e.o. de omgekeerde bewijslast moet worden in te stellen? Wat vindt het college ervan dat SodM zijn eigen rapport en dat van TNO als niet-bindende EZK-adviezen ziet?

PvdA memoreert dat de NAM decennialang goed is geweest voor haar werknemers en het dorp Schoonebeek. Er waren soms wel calamiteiten zoals het oliespuiten in 1976 over het dorp door een defecte afsluiting, maar het vertrouwen in de NAM werd niet minder. In 2021 kwam het nieuws over mogelijke verkoop van de olievelden bij Schoonebeeek, wat daar hard aankwam. Het Rijk heeft geleerd van eerdere trajecten en wil de bewoners beter betrekken via de Contourennota met

een gebiedsproces. Het animo was niet heel groot, tot de inloop in februari in Schoonebeek: de opkomst was massaal en de avond verliep chaotisch. De ban lijkt te zijn gebroken in het dorp waar het verzet groeit. Men grijpt alle democratische middelen aan: van inspreken in de raadscommissie tot het uitschrijven van een dorpsenquête. Dit zorgt voor wat verdeeldheid in het dorp, wat de hoorzitting van 11 maart bevestigt. 'De NAM is niet meer de NAM van vroeger' is een veelgehoorde uitspraak. Maar is dat wel zo? Het bedrijf met het Rijk als grootaandeelhouder heeft altijd een financieel belang gehad dat gulzig aan het olie-infuus lurkte. De context is veranderd: fossiele bedrijven met een commercieel belang staan er minder goed op en inwoners roeren zich sneller. Hier start het ongemak van de PvdA gezien de opwarming van de aarde en de effecten op klimaat en natuur: het is niet meer te ontkennen dat er iets serieus aan de hand is. De fractie is voorstander van de energietransitie: fossiele winning is niet haar eerste keuze. Tegelijk wil zij ook realistisch zijn. De samenleving is nog geruime tijd afhankelijk van fossiel; bovendien gaat de raad niet over beide vergunningaanvragen. Het gevoelen bij de PvdA is gemengd. De conceptbrief van B&W vindt een mooi evenwicht tussen mens, milieu en techniek en snijdt hout gezien de adviezen van SodM en TNO. Deze moet EZK integraal overnemen. De waterinjectie zou de best beschikbare techniek zijn. SodM adviseert EZK dit eens per acht jaar te heroverwegen, maar kon deze termijn op de informatieavond (7 maart) niet goed onderbouwen. Een betere techniek hoeft echter niet tot het einde van waterinjecties te leiden: de NAM mag ook economische belangen laten meewegen. Hier heeft de PvdA moeite mee, zeker als die nieuwe techniek beter is voor mens en milieu. Het college merkt terecht op dat als de intentie van het ontzorgingsspoor was om de neuzen meer dezelfde kant op te krijgen, dit niet echt gelukt is. De verdeeldheid in Schoonebeek is echt een probleem en had niet mogen gebeuren. De PvdA steunt van harte de oproep van B&W tot blijvende, actieve inzet hierop. Daarbij: hoe moet een actief vervolg op het ontzorgingsspoor vorm krijgen? Wanneer zijn B&W tevreden en hoe is dit te meten? Graag een reactie c.q. toelichting van B&W op de zojuist aangehaalde punten in de brief. Het is cruciaal de afspraken van het toezeggingenkader na te komen. Zijn die ook vast te leggen in de vergunning voor maximale borging? In een vroeg stadium is de inwoners voorgehouden dat zij mochten meedelen in de baten van de oliewinning, naast de lasten. Langdurig overleg tussen betrokken overheden en NAM over die bijdrage en een onderbouwd percentage door twee externe bureaus leidde op 22 januari tot een EZK-bijdrage van nihil, een bittere spil voor alle betrokkenen en een ferme klap in het gezicht van de Schoonebekers. Het Rijk heeft ondanks mooie beloften de voordelen voor in eigen voordeel beslecht, tot grote teleurstelling van de PvdA.

CDA vindt dat alle seinen op groen moeten staan om de trein op de drie sporen te laten rijden. Het ontzorgingsspoor leverde het toezeggingenkader op, het vergunningenspoor leverde onderzoeken van SodM en TNO op en het bijdragespoor een teleurstelling. De oliewinning gaat gepaard met hoog waterverbruik; injecties zouden de best beschikbare techniek zijn. SodM en TNO hebben onafhankelijk positief geadviseerd over het winningsplan en beide aanvragen. De raadsleden blijven leken en moeten vertrouwen op deze deskundigen. Het CDA wil dit alleen als het veilig is voor mens, milieu en de diepe ondergrond. Nu die woorden zo veel gebruikt worden, verworden zij volgens een inspreekster op 11 maart tot lege huls. Het CDA blijft bij zijn standpunt dat de oliewinning en waterinjectie veilig plaats kunnen vinden, mits de voorwaarden van TNO en SodM worden opgevolgd. B&W bevestigen dit als harde voorwaarden in de brief aan EZK. Als inwoners schade ondervinden van oliewinning of waterinjecties, moet die altijd vergoed worden. In Groningen is het goed misgegaan qua bevingsgevolgen en schadeafhandeling. Daarom is bij uitzondering daar de omgekeerde bewijslast ingevoerd. De Tweede Kamer heeft eerder deze dag een motie aangenomen om dit voor alle mijnbouwactiviteiten in Nederland in te stellen. Graag een reactie van B&W. Het injectiewater is afkomstig van de zuiveringsinstallaties, maar zijn er gevolgen voor het grond- en oppervlaktewater, met name in de zomer? Kan het college hierbij voor meer duidelijkheid zorgen, om dit als extra punt op te nemen in de brief? Wat het CDA betreft moet

het veilig en verantwoord, moet schade snel en correct afgehandeld en moeten alle toezeggingen worden nagekomen.

VVD stelt voorop dat het hier complexe materie betreft. Tijdens de technische briefing door SodM en TNO en de hoorzitting bleek dat de meningen en inzichten verdeeld zijn. Het draagvlak, de bezorgdheid en de oproep van inwoners om vooral naar hen te luisteren, sprongen in het oog. De collegebrief aan EZK zou duidelijker, scherper en zomogelijk minder vrijblijvend moeten zijn, met expliciete vermelding van de zorgen van omwonenden plus de enquêteresultaten. Passages als *'we gaan ervan uit'*, *'we pleiten voor'*, *'lijkt ons wenselijk'* en *'we verzoeken'* zijn niet meer gepast. B&W moeten zich krachtiger opstellen met een goed onderbouwd standpunt. Termen als draagvlak, verantwoordelijkheid en veiligheid zijn vanzelfsprekend, maar moeten wel worden gewaarborgd. Bij de vergunningverlening moeten van nu tot na de oliewinning centraal staan: transparante en actuele monitoring onder- en bovengronds door onafhankelijke toezichthouders, fundamenteel bodemonderzoek in de regio, een solide waarborgfonds voor toegankelijke en royale schadeafhandeling voor onbepaalde tijd en met omgekeerde bewijslast. NAM zal enorme hoeveelheden water (1,6 miljard liter per jaar) gaan gebruiken in deze tijden van tekorten. De VVD is benieuwd naar (de prioritering in) de verdeling ervan en is geïnteresseerd in de afspraken over de oplevering na sluiting van de olieputten. Het college stelt bescheiden dat lokale bestuurders teleurgesteld zijn over de voorgenomen bijdrage van 12-18 miljoen. Het is tijd voor B&W om met een royaal, structureel en concreet voorstel of eisenpakket te komen voor de hoogte en opbouw van de bijdrage.
Wakker Emmen vraagt op welk seizoen de genoemde watertekorten betrekking heeft.
VVD antwoordt dat volgens de media landelijk een dreigend watertekort is, vandaar haar zorgen en ook die van de insprekers op 11 maart. En 1,6 miljard liter per jaar is absoluut toch heel veel?
Volgens **Wakker Emmen** gaf de heer Spiegelaar (NAM) aan dat het verbruik voor de injecties slechts 3% van de totale hoeveelheid zou zijn. Bovendien is er in de herfst en winter juist behoorlijk wat wateroverschot; dit zou ook tegenover het NAM-verbruik moeten worden gezet.
VVD is bereid de neerslaghoeveelheid nader uit te zoeken voor Wakker Emmen.

SP heeft grote zorgen bij het oordeel van SodM, TNO en NAM dat de oliewinning en injecties veilig zouden zijn voor mens en milieu. De insprekers gaven 11 maart aan in de hoorzitting dat de ondergrond rond Schoonebeek ook heel veel klei en veen bevat. Per straat of huis is dat wisselend. Vinden het college ook dat het uitgangspunt zandgrond moet worden herzien, er een nieuw bodemonderzoek moet komen en de magere nulmeting moet worden uitgebreid naar alle huizen in en rond Schoonebeek? Hoe laat NAM het dorp achter? Heeft zij een natuurherstelplicht? De bewoners verdienen de steun van de gemeente en er moeten goede afspraken komen.

ChristenUnie denkt dat in de brief meer ruimte voor reflectie is te nemen met de op handen zijnde Contourennota en het nieuwe stelsel, daar het Schoonebeker gebiedsproces een soort pilot is. Daartoe mag de staatssecretaris meer worden uitgenodigd. In maart 2022 gaf de ChristenUnie al aan dat zij de aarde niet wil uitputten. Dus niet alles wat erin zit, moet eruit komen en men moet er niet in stoppen wat er niet in hoort. Natuurlijk is er de huidige mijnbouwwet die zaken oplegt, maar die staan haaks op fossielvrije alternatieven, waar ook de insprekers op 11 maart op wezen. NAM wil met een lokaal fonds invulling geven aan de energietransitie, maar dat lijkt op greenwashing en dat overtuigt de fractie niet. Dit vraagpunt aan EZK mag ook in de brief komen, al is het geen formele eis, eerder een uitdaging. De brieftaal is soms erg beleefd en er worden aannames gedaan. Steviger zijn termen als 'wij adviseren u om...' of 'het is noodzaak om...'. Dit onderstreept dat de rol van de gemeente maar beperkt is. Het college pleit terecht voor een revisie van het aanvullend advies over de Wabo-vergunning gezien de enorme toename in waterverbruik. Wat de fractie betreft wordt het geen revisie maar een integrale herbeoordeling. Terecht maakten de insprekers 11 maart opmerkingen over de verwijzing in de brief naar de dorpsenquête. Hoe reflecteren B&W op de

inbreng van met name Dorpsbelangen Schoonebeek? Het is na de aangenomen Tweede Kamermotie zeker goed om bij de snelle en royale schadeafhandeling nu ook de omgekeerde bewijslast te benoemen, al staat voorkomen van schade altijd voorop. Anders raken inwoners murw in deze complexe materie tegenover een groot bedrijf als NAM.

D66 vindt de B&W-reactie, net als die van maart 2022, te vrijblijvend, met te veel verschuiling achter het feit dat het finale besluit aan de staatssecretaris is. Hoe is van EZK te verwachten dat zij kritisch zijn als de gemeente dat zelf niet is? De conceptbrief staat vol passages als *'wij waarderen / verzoeken...*', *'het lijkt ons wenselijk'*; de enige kritische noot, bij het bijdragespoor, komt niet verder dan *'andere verwachtingen'* en *'nogal oncomfortabel'*. Dat moet scherper. De raad heeft zich nog niet concreet uitgesproken over de injectieplannen, maar is het haar inwoners wel verplicht om daar duidelijk over te zijn. D66 is geen voorstander van de plannen. Het ontzorgingsspoor heeft de inwoners verre van ontzorgd, het draagvlak ontbreekt. De fractie maakt zich ernstige zorgen over het extreme water- en energieverbruik, de aardbevingen, de bodemdaling, de giftige gassen en de oude lekkende putten, kan zich niet vinden in de magere compensatiebijdrage en verzoekt B&W dit standpunt kenbaar te maken in de brief. Aanvullend doet D66 de volgende aanbevelingen voor de brieftekst. 1) De enquête moet veel nadrukkelijker terugkomen. Dorpsbelangen vindt dat die tekst geen rechtdoet aan de lokale democratie en zijn EOP-rol. De meerderheid van de geënquêteerden sprak zich uit tegen de afvalwaterinjecties en een ruime meerderheid vóór een waarborgfonds en de omgekeerde bewijslast. 2) Er moeten betere waarborgen komen voor het regionale waterverbruik. Nog niet heel lang geleden werd duidelijk dat volgens B&W de NAM-plannen nog niet in de aanpak bufferzone Bargerveen waren meegenomen. Dat baart D66 ernstige zorgen. 3) Alle SodM- en TNO-adviezen moeten worden opgevolgd, met nadruk op het belang van nog uit te voeren bodemonderzoek voor de impact van aardbevingen. De ondergrond is immers verre van zandig. 4) Bij alle oude en nieuwe putten moet meetapparatuur komen voor de detectie van lekkage van mogelijk giftige gassen, om bij enige overschrijding het hele proces meteen stop te kunnen zetten. 5) Besluit de NAM haar belangen in de regio te verkopen, dan moet dit meteen leiden tot opschorting van de vergunningen en herstart van het hele gebiedsproces. 6) De grenswaarde voor bevingen moet worden bijgesteld van 3.0 naar 2.5 op de Schaal van Richter. (De zwaarste beving in de regio in 2015 was 2.3 en dat leverde liefst 118 schademeldingen op.) 7) Er moet meer politieke aandacht komen voor de bodemdalingsproblematiek in de gemeente. Dit staat sec los van de brief, maar de zorgen van meerdere inwoners hierover zijn vergroot door de hernieuwde plannen van de NAM.
PvdA weet dat de SAS-inspreekster op 11 maart de grens van 2.0 noemde. Hoe komt D66 tot 2.5?
D66 zit hier niet namens SAS. 2.5 is beter en realistischer vanwege de tot nu toe zwaarste beving van 2.3 in deze gemeente die meer dan honderd schademeldingen opleverde. Meteen inzetten op 2.0 is wellicht ook niet fair richting de NAM.
Wakker Emmen beluistert dat D66 tegen de herstart van oliewinning is. Daar kan de gemeente vrij weinig tegen doen, de vergunningen gaan waarschijnlijk door. Wil D66 dan wel een eenduidig front vormen om de EZK-bijdrage omhoog te krijgen? Schept die fractie geen valse verwachtingen? Hoe denkt zij de vergunningen überhaupt nog tegen te kunnen houden?
D66 is het er echt niet mee eens dat de gemeente geen invloed zou hebben. Natuurlijk kan EZK zelf de vergunningaanvragen technisch-juridisch beoordelen, maar de gemeente hoeft dat niet voor hen in te vullen. D66 heeft niet beweerd dat men de vergunningen kan tegenhouden, maar wil als volksvertegenwoordiging voor zijn inwoners staan en is liever nu kritisch dan op voorhand EZK niet enige input uit Emmen en Coevorden en de provincie meegeven. Zich erbij neerleggen dat de gemeente geen invloed zou kunnen uitoefenen, zou bijzonder onverstandig zijn. Op het bijdragespoor komt D66 bij punt 9B terug. Hoe willen B&W alle input van de raadscommissie en de elf insprekers nog voor de naderende deadline van 22 maart in de brief verwerken?

GroenLinks viel bij eerdere huisbezoeken aan Schoonebeek op dat de plannen van de NAM nog niet zo leefden. Hoe anders is dat nu. Verbazingwekkend is de heropstart van fossiele brandstoffen midden in de energietransitie en de merkbare gevolgen van klimaatverandering. De nieuwe plannen dragen hier op geen enkele manier aan bij. De uitstoot van de winning evenals die van de raffinage hierna is ongewenst, evenals de enorme waterhoeveelheden in tijden van lange droogteperiodes.
Wakker Emmen vraagt hoe GroenLinks de tijd tot 2024 wil overbruggen. Wil die fractie soms nog meer olie uit het Midden-Oosten laten overkomen?
GroenLinks wijst erop dat het hier om een maidenspeech gaat en wil liever hier niet op reageren. Men ziet graag dat de energiebronnen groener en duurzamer worden om de klimaatdoelen te halen in het belang van het behoud van de planeet. Dat lukt niet met het ouderwetse fossiele denken zoals van de NAM: een stap terug in de tijd. De plannen kunnen veilig en verantwoord volgens SodM en TNO, maar de zorgen van de inwoners blijven onverminderd aanwezig. Als de bevingen straks toenemen en schade ontstaat, hoe wil de gemeente een blamage als in Groningen voorkomen en vertrouwen kweken bij de inwoners? Dat is er nu niet in Schoonebeek e.o. TNO stelde dat de NAM meer onderzoek moet doen naar de lokale bodemdaling. Wat zegt dit over betrouwbaarheid van de gepresenteerde gegevens en hoe veilig is het nog bij eventuele naijleffecten die tot grote gebreken in funderingen leiden? Er worden onnodige risico's gekomen met deze plannen, die niet in lijn liggen met de energietransitie en die voor onrust en onzekerheid zorgen onder de bevolking. GroenLinks wil de herstart van de oliewinning cancelen, kiest in plaats daarvan voor duurzaamheid en leefbaarheid en wil de rust terugbrengen in Schoonebeek en omgeving.

50PLUS ervaart dat het college van begin af aan bereid was, het verzoek van de NAM in te willigen. Alles erna is gericht geweest op het weer mogelijk maken van de olieproductie. De raad kan niet anders dan haar gevoelen over de conceptbrief kenbaar maken. Dat dit haar invloed op het vergunningenbesluit ontneemt, vindt 50PLUS onwenselijk. De president-directeur van Shell Nederland verklaarde in 2021 dat de NAM voornemens is om Schoonebeek af te stoten, waardoor het veld met vergunning beter verkoopbaar zou worden en de gedane toezeggingen dan niets meer waard zijn.
Wakker Emmen hoorde de heer Spiegelaar in de hoorzitting de voorgenomen verkoop toch duidelijk ontkennen en is verrast door deze mededeling van 50PLUS.
50PLUS erkent het afwijkende antwoord van de heer Spiegelaar, maar Shell Nederland wilde in 2021 wel degelijk tot verkoop van de 'kleine' gas- en olievelden overgaan.
Wakker Emmen begrijpt dat 50PLUS ernstig twijfelt aan de woorden van de heer Spiegelaar.
50PLUS twijfelt daar zeer sterk aan.
CDA vindt de conclusie van 50PLUS wellicht wat voorbarig, daar het olieveld in Schoonebeek een van de grootste van NAM op land in Europa is.
50PLUS is het daar niet mee eens. De president-directeur van Shell heeft zelf gezegd dat de kleine velden in Nederland worden verkocht. De mening van de bewoners zou volgens de staatssecretaris leidend zijn voor zijn besluit, waarna de enquête plaatsvond. De meerderheid was duidelijk tegen de waterinjecties. De ontzorgingstafel was zeker in het begin niet representatief. De door EZK geïnstalleerde en betaalde voorzitter was en is niet onafhankelijk. Op de technische briefing bleek dat SodM uitsluitend over het injecteren in de grond adviseert, niet over de bovengrondse installaties. De collegebrief vermeldt niet de uitslag van de enquête, wat de indruk wekt dat Dorpsbelangen niet serieus wordt genomen. De heer Spiegelaar (NAM) vergeleek het waterverbruik voor de injecties met agrarische sproei-installaties. Dit gaat volledig mank, daar het water van laatstgenoemde aan de oppervlakte blijft, terwijl de NAM voor eeuwig 1,6 miljard liter water in de grond wil pompen. De fractie meent dan ook dat minimaal in de brief haar zorgen omtrent de verkoop moeten worden vermeld, evenals de enquête-uitslag en de uitspraak van de gedeputeerde over de omgekeerde bewijslast. Het laatste lijkt overbodig te zijn na de aangenomen motie in de Tweede Kamer. De passage met de teleurstelling over de bijdrage is onvoldoende belicht. Een

uitgebreide nulmeting kan problemen in de toekomst minimaliseren. Het gevoelen van 50PLUS is en blijft: niet injecteren.

Reactie college
Wethouder J. Bos denkt dat het uitblijven van een EZK-bijdrage de verstandhouding tussen overheid en bewoners niet ten goede komt. Dat de gedane toezeggingen niet worden nagekomen, wekt geen vertrouwen bij de inwoners. Omgekeerde bewijslast is alleen van toepassing voor het Groningenveld, (nog) niet voor de rest van Nederland. Die lijkt daar ook niet te komen, vooral niet in Schoonebeek waar de allerlaagste risicofactor 1 geldt. De Tweede Kamer heeft een motie aangenomen, maar de staatssecretaris heeft die ontraden. Voorts ligt uitbreiding van de omgekeerde bewijslast zeer complex. Bovendien zou de Commissie Mijnbouwschade elk schadegeval in Schoonebeek als zodanig moeten behandelen. Groot voordeel is dat zij nu voor de bewoners vecht bij aantoonbare schade tegen de NAM, die elke commissie-uitspraak als bindend advies moet opvolgen. Bij omgekeerde bewijslast echter, moet een burger zelf het conflict opnemen met de NAM. Als die dit gefundeerd kan weerleggen, moet de burger zelf naar de rechter stappen en is daarmee niet zonder meer ontzorgd. Het college denkt dus niet dat de motie wordt gehonoreerd en heeft daar dus in de brief ook niet voor gepleit.
Wakker Emmen vraagt of het ontraden door de staatssecretaris van de motie kan leiden tot het controversieel verklaren van dit dossier door de Kamer.
Wethouder J. Bos weet dat niet. Nu voelt de staatssecretaris zich op het bijdragespoor demissionair. Wel zullen de termijnen voor het vergunningenproces denkelijk gewoon doorgaan.
ChristenUnie begrijpt het standpunt van B&W goed. Maar de aangenomen motie kan als kapstok dienen om de gewenste schadeafhandeling, snel en ruimhartig, onder de aandacht van EZK te brengen.
Wethouder J. Bos denkt dat in verband hiermee een waarborgfonds niet nodig is. De NAM is verplicht om aansprakelijke schade te vergoeden – en anders EZK. Wel pleiten B&W voor een mildere, meer menselijke en makkelijkere schadeafhandeling. Daar lijkt juridisch gezien de omgekeerde bewijslast niet aan bij te dragen. De adviezen van autoriteiten SodM en TNO zijn niet bindend, maar wegen wel zeer zwaar mee daar zij onafhankelijk zijn en expliciet daartoe uitgenodigd zijn door EZK, dat de adviezen eigenstandig afweegt. De gemeente kan dat niet afdwingen.
Wakker Emmen brengt in dat met de niet-bindende adviezen van de gemeenten niets is gedaan.
Wethouder J. Bos ziet dat als een andersoortig advies, over het bijdragespoor. Het adviezen van SodM en TNO maken onderdeel uit van het vergunningenproces en EZK volgt die tot nu toe op. De best bestaande techniek (BBT) moet gehanteerd worden bij de hernieuwde oliewinning. Blijkt op termijn een andere techniek beter te zijn binnen de komende achtjaarstermijn, dan moet die toegepast en gemonitord worden. Dat is beter, want daarna zou een nieuwe techniek miljoenen kosten en wordt die pas later geïmplementeerd. Bij de BBT maakt de NAM wel een bedrijfseconomische overweging, maar dat staat los van eventuele door SodM geadviseerde maatregelen. De verdeeldheid in het dorp, zoals blijkt uit de enquête en wat de insprekers daarover zeiden in de hoorzitting, is het moeilijkste in het proces. Daarom willen B&W zich niet uiten over de uitkomsten, anders wordt men onderdeel van of de voor- of de tegenstanders of een andere bevolkingsgroep en verliest het college zijn ondersteuningspositie. Dat is beslist niet gewenst. De enquête is wel meermalen onder de aandacht gebracht bij EZK, dat die uitkomsten ter harte gaat nemen. De verdeeldheid is een aandachtspunt voor het vervolg. Soms lijkt er toenadering te komen, soms gaat het de andere kant op. Volgens SodM en TNO is de techniek veilig, maar de meningen in het dorp verschillen daarover.
D66 stelt voor de nu uitgesproken twijfel expliciet op te nemen in de brief, zoals dat Dorpsbelangen zich niet gehoord of erkend voelt. Dat zou een mooie tegemoetkoming zijn aan de geuite twijfel.
Wethouder J. Bos wil daar liever niet aan, dat helpt het advies aan EZK verder niet. EZK heeft de zorgpunten uit de enquête meegenomen in het ontzorgingsspoor en gaat die verankeren in de

monitoring van de vergunningen. Wel is het mogelijk de terughoudendheid van het college over de verdeeldheid nog eens richting het dorp te uiten. Voor de injecties wordt veel rioolwater gebruikt. Het waterschap monitort het waterpeil. 's Winters wordt er meer water afgevoerd, 's zomers meer vastgehouden en dat is inclusief het NAM-verbruik. NAM gaf in de hoorzitting aan dat het verbruik overeenkomt met vier agrarische sproei-installaties. Dat kan het college niet beoordelen, wel houdt het waterschap altijd het waterpeil in de gaten. Dus dat staat los van het verbruik door de NAM of bijvoorbeeld de boeren.
PvdA wijst erop dat bij grote droogte de boeren een sproeiverbod opgelegd krijgen. Mag de NAM dan ook (indirect) geen water meer onttrekken van de rioolzuivering?
Wethouder J. Bos weet dat niet. Juist in de droogste perioden gebruiken boeren zelfgeslagen putten voor sproeiwater, waardoor het waterschap het peil omhoog moet brengen.
CDA denkt dat als de NAM onbelemmerd haar gang kan gaan, het waterpeil niet langer beheersbaar wordt voor het waterschap. Standaard wordt het water voor de zuivering in het oppervlaktewater gebracht, nu loopt die routing via de NAM waardoor er tekort aan oppervlaktewater ontstaat.
Wethouder J. Bos wijst erop dat de NAM haar water niet uit het gebied haalt, maar van de zuiveringsinstallatie betrekt. Er is dus een gescheiden circuit. Het waterpeil is niet afhankelijk van het NAM-verbruik maar van de peilmaatregelen van het waterschap.
VVD informeert of B&W kunnen bevestigen dat er geen prioriteiten hoeven te worden gesteld omtrent het waterverbruik.
Wethouder J. Bos zegt dat het waterpeil in de kanalen de topprioriteit bij het waterschap is, dus niet voor de NAM of boeren. Dat wordt geregeld via sluizen richting het IJsselmeer. Na beëindiging van de oliewinning moet het terrein als wettelijke eis opgeruimd en schoon achtergelaten worden in de oorspronkelijke staat. Daarna blijft de NAM dertig jaar verantwoordelijk. Dit moet wel in afstemming met de omgeving gebeuren, want intussen kunnen er bomen bijgekomen zijn etc.
VVD vindt dertig jaar heel lang klinken. Ook later kunnen er nog steeds gevolgen naar boven komen. Waarom is dit niet voor onbepaalde tijd (contractueel) vastgelegd?
Wethouder J. Bos snapt dit punt, maar in de wet staat de termijn van dertig jaar na beëindiging van de mijnbouwactiviteit. Wijkt het betreffende contract of vergunning hiervan af, dan kan de NAM (succesvol) naar de rechter stappen. Het politieke taalgebruik richting EZK is al behoorlijk hard, zo is het woord 'teleurgesteld' is al stevig. De brief wordt inhoudelijk beoordeeld als beleidsadvies, dus passages als 'wij willen' of 'wij eisen' voegen niets toe.
ChristenUnie leest bij de adviezen van SodM en TNO dat het college 'aanneemt dat die overgenomen worden'. B&W kunnen ook ondersteunend adviseren om dat te doen.
Wethouder J. Bos is bereid naar een dergelijke formulering te kijken. Op de diepe stenen ondergrond ligt een pakket van een paar honderd meter zand, met daarbovenop een bodem van óf zand óf veen of een mengsel van beide. De onderste zandlaag is vrij dik en zorgt voor een behoorlijk dempend effect, in het Groningenveld is er veel meer klei. In het winningsplan komt een nulmeting te staan van meer woningen dan nu het voornemen is. Principiële uitgangspunten van de raad over de energietransitie en klimaatverandering kunnen an sich in de brief staan. Immers, iedereen erkent de noodzaak van die transitie naar fossielvrij en dit staat inderdaad op gespannen voet met de herstart van de oliewinning bij Schoonebeek. Maar de gemeente heeft daar nooit om gevraagd, zij krijgt een vergunningaanvraag voorgelegd ter advisering. Dit staat los van bepaalde principes die meer op een nationale politieke discussie zien. Voor B&W staat 'veilig en verantwoord' voorop en voorts wordt op enkele procespunten in de brief ingegaan.
VVD vraagt of er nog tijd om dit proces uit te stellen, zodat het onder de nieuwe wet valt.
Wethouder J. Bos weet dat de procedure is dat EZK op basis van de binnengekomen adviezen tot een ontwerpbesluit op de vergunningen komt met zes weken terinzagelegging. Binnen enkele weken daarna wordt het definitieve besluit (rond de zomer) genomen, met de mogelijkheid tot bezwaar of beroep. Langer uitstel lijkt niet mogelijk en is evenmin zinvol, daar de Contourennota

niet meer is dan beleidsuitgangspunten en geen wettelijke basis kent. De nieuwe wet kan nog wel jaren op zich laten wachten.
D66 geeft aan dat de huidige Kamercoalitie heeft afgesproken geen nieuwe vergunningen toe te staan voor het Waddengebied. Komt er toch een nieuwe aanvraag binnen, moet deze in behandeling worden genomen en gehonoreerd als er geen weigeringsgronden zijn. Echter, de staatssecretaris stelt in een Kamerbrief dat een nieuwe aanvraag niet in lijn zou zijn met het coalitieakkoord en er verschillende oplossingen denkbaar zijn. De koninklijke weg is aanpassing van de Mijnbouwwet of eventueel het overgangsrecht. Hij stelt daarom aanpassing van het Mijnbouwbesluit voor om nieuwe vergunningen voor het Waddengebied toch te weigeren. Biedt dit ook mogelijkheden voor het Schoonebeker veld? De wethouder is wel heel stellig dat die er niet zouden zijn.
Wethouder J. Bos wijst erop dat het hier geen nieuwe maar een lopende vergunning betreft en een lopend winningsplan. Bovendien is een nationaal coalitieakkoord geen wetgeving. Op expliciete vraag bevestigt de CEO van de NAM nogmaals dat er geen enkel voornemen tot verkoop van het Schoonebeker veld is. In 2021 heeft de president-directeur van Shell wel gesuggereerd om de NAM te splitsen in twee offshore- en twee on-shorebedrijven, maar dat heeft men losgelaten voor de velden op land. Die laatste vergunningen zouden naar aard onverkoopbaar zijn – al is op termijn niet uit te sluiten dat dat beeld weer verandert. De afspraken uit het toezeggingenkader worden maximaal meegenomen in de vergunningsvoorwaarden. Over 3.0 op de Schaal van Richter als kritieke waarde: SodM wil bevingen vanaf 0.5 op de Schaal van Richter gaan monitoren en adviseert het seismisch beheersplan aan te scherpen. Bij bevingen van anderhalf tot twee trillingseenheden per jaar, volgt een tijdelijke stillegging. Vanaf drie eenheden per jaar vindt sluiting van de winning plaats. Lagere trillingseffecten zijn niet merkbaar, alleen voor hypersensitieve mensen. De 3.0 is door SodM aangescherpt als kritische waarde ten opzichte van het gebruikelijke protocol, daar er sprake is van gestapelde mijnbouw. B&W stellen voor dit deskundigheidsadvies op te volgen. Zij kunnen een strengere norm voorstellen, maar hebben eerlijk gezegd geen idee welke effecten die met zich meebrengt. SodM heeft een strak plan opgesteld voor de monitoring van mijnbouwhulpstoffen, ook voor het bovengrondse deel. Daarnaast speelt ‘bubbling’ waarbij giftige stoffen langs de leidingbuizen naar boven komen. Met meetapparatuur in de buizen is dat te monitoren. De oude putten zijn op een bepaalde manier zo af te dichten dat dat lekkagerisico weg is. SodM zal daar zeker naar hebben gekeken, maar die technische details zijn bekend bij SodM.
VVD vraagt naar de vervolgstappen op deze conceptbrief. Krijgt de commissie die nog te zien?
Wethouder J. Bos zal de ingebrachte gevoelens van de raad in overweging nemen en waar mogelijk meenemen in de brieftekst. Voorts neemt het college een besluit over de definitieve versie en hiervan gaat een afschrift naar de raad. Vanwege de deadline (22 maart) is het niet meer mogelijk voor de raadscommissie om op de eindversie te reageren.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit onderwerp in voldoende mate is besproken en schorst de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing

Voorzitter De Jonge heropent de vergadering.

9B. Brief college inzake voortgang gebiedsproces Schoonebeek en brief college inzake beantwoording schriftelijke vragen CDA-fractie over gebiedsproces bijdragespoor

Eerste termijn
CDA wil het bijdragespoor van het gebiedsproces Schoonebeek apart bespreken. De NAM-directeur deed in twee plenaire bijeenkomsten uitspraken over de bijdragehoogte: 10-20%. De toen aanwezige gedeputeerde hoorde dit ook en vindt als verkenner nu dat 5-10% ook reëel is: vrij onvoorstelbaar. In 2022 werd de raad nog regelmatig uitgenodigd door EZK en NAM voor

informatieavonden, richting de besluitvorming over de vergunningen wordt van EZK niets meer vernomen. Voor de laatste bewonersavond in december waren raad en college zelfs niet uitgenodigd. De bijdrage beloopt nu 1 euro per gewonnen vat olie, dat ongeveer 60 euro opbrengt. De winning per vat kan in Nederland oplopen tot wel 20-40 euro, waarbij er nog steeds een behoorlijke marge is. EZK, de gedeputeerde en de gemeenten spreken over een ondergrens van 5% (1 euro per vat). 10-20% bijdrage zou het twee- tot viervoudige betekenen van de 1 euro. De NAM pakt de handschoen goed op, maar met name EZK laat het afweten. De Tweede Kamer-motie over de omgekeerde bewijslast is aangenomen, een andere over rechtvaardige compensatie voor Schoonebeek is aangehouden. De Emmense raad zou zich in de Tweede Kamer moeten uitspreken voor die laatste motie. Het CDA wil peilen hoeveel draagvlak daarvoor is in de raad. In hoeverre is volgens het college sprake van een bijdrage vanuit de gasopbrengsten? Bij de opstart van het gebiedsproces werd daar nog niet over gesproken. De fractie legt graag de vijf vragen in haar motivering voor aan de raadscommissie.

VVD beaamt dat de informatievoorziening vanuit EZK wat stilvalt. Het doel van 20% bijdrage is mooi, maar bij die bijeenkomst is niet gesproken over bruto of netto, alleen '20%'.
Een percentage van de baten, waar de gedeputeerde over spreekt, lijkt het **CDA** zeer voor de hand liggend; logischer dan een percentage van de kosten.
VVD stelt dat 20% van de omzet of 20% van de winst wel verschil maakt en kan meegaan in die hoogte. De gedeputeerde is veranderd van functie (verkenner), maar was er toen bij en heeft die 20% ook gehoord. De VVD deelt de teleurstelling over de voorgestelde bijdrage en voelt zich daar ook oncomfortabel bij. De omgekeerde bewijslast ligt juridisch ingewikkeld, zoals de wethouder bij punt 9A uiteenzette. De motie over lustenverdeling is aangehouden en hopelijk gaat het nieuwe kabinet hier beter mee om. Met de collegebrief geeft de gemeente al een duidelijk signaal af richting EZK over de bijdrage; de commissie heeft bij punt 9A al de nodige input gegeven. Een motie waarin de raad zich nog apart uitspreekt, lijkt de fractie nu niet verstandig.

ChristenUnie vindt dat de raad goed geïnformeerd wordt door het college. Ook NAM en EZK praten haar regelmatig bij, al was zij voor één bijeenkomst niet uitgenodigd. Bovendien heeft de gemeente geen formele relatie met EZK en die afstand is ook nodig gezien de positie van de raad. Wel zou het prettig zijn als EZK meer het gevoelen van het lokaal bestuur respecteert. De heer Spiegelaar (NAM) zei in de hoorzitting dat hij een bijdrage hoger dan 10% ook logisch vindt. Het verslag van bevindingen rept inderdaad van 5-10%, maar ook de grondslag daarvoor en het gewonnen olievolume per jaar zijn niet helder. Dit zou meer zicht geven op de uiteindelijke bijdrage. De teleurstelling over geen EZK-bijdrage deelt de fractie: Den Haag moet hier nog op aangesproken worden. De inhoud van de Tweede Kamer-motie over de omgekeerde bewijslast deelt de ChristenUnie. Die over de lustenverdeling is tamelijk complex voor de (demissionaire) staatssecretaris: daarin staan de nodige punten om deze te ontraden. Een duidelijk signaal afgeven aan EZK is ingewikkeld. De verkiezingsuitslag van november kan goed doen, al gaat dat enige tijd duren eer dat iets concreets oplevert. Een motie lijkt dus de aangewezen weg. Als de raad akkoord gaat met een geldelijke bijdrage, kan de indruk ontstaan dat zij impliciet ook akkoord gaat met de hernieuwde oliewinning. Volgens de ChristenUnie gaat het er meer om niet afgezet te worden als 'wingewest' waar de NAM gewoon haar gang kan gaan. Dat signaal mag best doorklinken in de motie.
Wakker Emmen werpt tegen dat de collegebrief het ook over 'veilig en verantwoord' heeft en over het grote economische belang voor de gemeente zelf qua arbeidsplaatsen en 30 miljoen belastinginkomsten.
ChristenUnie doelde op uitspraken in de hoorzitting dat door als gemeente te veel op het bijdragespoor te gaan richten, het vermoeden kan geven dat zij zich hiermee laat afkopen. Dat is inderdaad geenszins het geval.

D66 wil pas over eventuele compensatie spreken nadat het ontzorgings- en vergunningenspoor volledig zijn doorlopen. Belastingrevenuen van het project zijn ondergeschikt aan de rechten en belangen van inwoners. Toch lopen de drie sporen al enige tijd door elkaar en is een helder gezamenlijk signaal vanuit de raad van belang. D66 kan zich goed vinden in de kritische opstelling van B&W inzake de verwachte gebiedsbijdrage en deelt hun teleurstelling. De communicatie vanuit EZK is teleurstellend. Alle gespreksverslagen van de belangrijkste overleggen moeten openbaar worden. Dat dit (nog) niet gebeurt, is bijzonder jammer bij zo'n gevoelig dossier waar transparantie vooropstaat en afspraken nagekomen moeten worden. De fractie deelt de kern van de twee moties in de Tweede Kamer. Een meerderheid van Schoonebeek e.o. is voor de omgekeerde bewijslast; goed dat de motie hierover is aangenomen. Hopelijk komt de aangehouden motie (lustenverdeling) later alsnog in stemming. Bij een motie die de intentie hiervan ondersteunt als gezamenlijke oproep van de raad, sluit D66 zich graag aan. De fractie stelt het zeer op prijs dat de wethouder regelmatig de landelijke partijen aanschrijft voor steun.

PvdA vraagt zich i.c. af of geld de smart wel kan verzoenen. Er zijn veel belangrijkere dingen dan geld, zoals de verdeeldheid in Schoonebeek, al speelt geld wel degelijk een rol. De informatievoorziening vanuit EZK, NAM en het college was op zich goed, op één 'afgedwongen' uitnodiging na. De technische avond met SodM en TNO was zeer waardevol. De NAM-directeur noemde inderdaad een bijdrage van 10-20%, al is niet duidelijk hoe hij dit precies bedoelde. De bandbreedte van de gedeputeerde en Gemeint (5-10%) was ook vatbaar voor interpretatie. Vandaar dat de colleges van Coevorden en Emmen in hun brief aan de Tweede Kamer pleitten voor een bedrag in plaats van een percentage. De PvdA deelt de teleurstelling over de 1%-bijdrage. Positief waren de moties in de Tweede Kamer van SP en GroenLinks-PvdA. Waar de aangenomen motie over omgekeerde bewijslast toe leidt, valt nog te bezien. Die over lustenverdeling was ingewikkeld (of juist doordacht?) geformuleerd, maar krijgt zeker een vervolg. De PvdA vindt dat met de beraadslaging rond punten 9A en 9B al een zeer duidelijk signaal wordt afgegeven. Niettemin is een extra boost van een motie van deze raad zeker bespreekbaar voor de fractie.

Wakker Emmen vindt ook dat de raad vanuit EZK beter of meer geïnformeerd had kunnen worden. Daarnaast zijn er wel genoeg informatiemomenten geweest en kan elk raadslid ook zelf op onderzoek uit gaan. Uitgaande van een evenredige EZK-bijdrage, kom je inderdaad uit op door de NAM genoemde 10-20%. Twee verkenners met expertise zijn in opdracht van EZK en NAM tot een uitkomst gekomen, die de staatssecretaris vreemd genoeg naar zich neerlegde.
CDA memoreert dat een bijdrage van 10% nergens is gestaafd.
Volgens **Wakker Emmen** wilde de NAM eerst 10% bijdragen, oftewel 30-45 miljoen, zoals vermeld op de NAM-website. De fractie kan zich vinden in de teleurstelling bij B&W, met name over de hoogte van de bijdrage. Het lijkt erop dat de inwoners lange tijd een worst is voorgehouden die nu een knakworstje blijkt. Bij de Tweede Kamer-motie over omgekeerde bewijslast verwijst Wakker Emmen naar de inbreng van andere fracties. Bij die over rechtvaardige compensatie is het zeer opmerkelijk dat de staatssecretaris beloftes deed over een bijdrage; ook staat in de Contourennota dat baten uit activiteiten van nationaal of economisch belang deels moeten terugvloeien naar de regio waar die activiteiten plaatsvinden. Dat er bij EZK nu geen geld voor zou zijn, lijkt grote onzin. Er worden immers miljarden aan verdiend. De staatssecretaris zei zelf: "We hebben afgesproken wat we hebben afgesproken." Dan moet hij de bal niet doorspelen naar het nieuwe kabinet. Het lijkt erop dat hij zich verschuilt achter het demissionair-zijn; hier mogen de inwoners niet de dupe van worden. Ook zou het hem sieren als hij afspraken en beloftes nakomt en de adviezen van provincie en beide gemeenten opvolgt. Wakker Emmen stelt al met al vast dat aan het afgeven van de vergunningen aan de NAM niet valt te ontkomen, de bijdrage staat niet in verhouding tot wat de NAM geeft en wat de verkenners hebben geadviseerd. Raden en colleges van Emmen en Coevorden en PS en GS Drenthe moeten daarom een duidelijk gezamenlijk signaal hierover afgeven aan de staatssecretaris en de Tweede Kamer.

SP vindt dat de EZK-informatie niet beter, wel duidelijker had gekund. EZK had ook meer kunnen luisteren naar beide gemeenten en omwonenden. De SP is verbaasd over het inschakelen van de verkenners, die een bandbreedte qua bijdrage van 5-10% billijk vonden, terwijl de NAM 10-20% aangaf. Dit maakt nadere uitleg over de 1% wenselijk, de fractie is zeer teleurgesteld hierover. De SP onderschrijft beide Tweede Kamer-moties, waarvan haar landelijke fractie die over omgekeerde bewijslast zelf indiende. Weliswaar geldt die uitzondering nu alleen voor het Groningenveld, maar zonder de motie hebben de inwoners sowieso niets en zij verdienen bescherming. Alles overziend mag het signaal zeer duidelijk en krachtig via een motie overgebracht worden aan Den Haag met harde voorwaarden voor ruimhartige compensatie.

50PLUS vindt de informatievoorziening door EZK voldoende, al had die beter gekund. Waar de bandbreedte 5-10% voor de bijdrage over gaat, is niet helemaal helder. De fractie deelt zeker de teleurstelling van B&W over de 1%-bijdrage en sluit zich aan bij eerdere reacties op de beide Tweede Kamer-moties. 50PLUS wil een eventuele motie vanuit de raad zeker intern bespreken.

GroenLinks vindt dat, los van de informatieavonden, de informatievoorziening door EZK wel wat transparanter had gekund. De fractie is verbaasd over het verschil in bandbreedte bij de bijdrage en deelt de teleurstelling van het college hierover. Bij de motie over lustenverdeling verschuilt de staatssecretaris zich achter de demissionaire status van het kabinet. GroenLinks wil graag mede via een motie een signaal afgeven aan de staatssecretaris over een rechtvaardigere verdeling van de baten aan de omgeving.

Reactie college
Wethouder J. Bos zegt dat de staatssecretaris de motie over lustenverdeling in de gepresenteerde vorm ontraadt. De deur is dus niet helemaal dicht daar. Het is dus heel goed als de raden van Coevorden en Emmen bij die formulering zouden kunnen helpen. De Commissie Mijnbouw is van plan een bezoek af te gaan leggen aan Schoonebeek. Dat zou een gelegenheid kunnen zijn voor de raad om daarmee in gesprek te komen over de standpunten van inwoners en de raad. Dan is genoemde motie zo aan te passen dat de staatssecretaris hem kan overnemen c.q. de Tweede Kamer hem kan aannemen. Mocht de raad daarbij ondersteuning nodig hebben van de wethouder, dan biedt hij die graag aan. De gasopbrengsten zijn geen onderdeel van het bijdragespoor: die waren er namelijk al in het huidige winningsplan.

CDA neemt de handreiking van Wakker Emmen en het college graag aan om een eventuele motie gezamenlijk aan te vliegen met Coevorden en de provincie en beraadt zich nog over een geschikt tijdstip hiervoor. Dank aan alle fractie voor hun positieve bijdragen.

Voorzitter De Jonge stelt vast dat dit onderwerp in voldoende mate is besproken.

10. Vaststellen verslag vorige vergadering

10A. Vaststellen notulen raadscommissie Samenleving van 12 februari 2024

Voorzitter De Jonge stelt vast dat de notulen van 12 februari 2024 ongewijzigd worden goedgekeurd, onder dankzegging aan de notulist.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

VVD kan zich bij 11E (bestemmingsplan Emlichheim) goed vinden in de zienswijze van B&W, met name dat de gemeente Emlichheim zich niet verbonden voelt aan het internationale verdrag en de grens van het voorgenomen bestemmingsvlak. Die houding en werkwijze storen de VVD ook. Kan het college hier een update van geven?

Wethouder Van der Weide antwoordt dat de brief juist bedoeld is om die update op te vragen. Bij nieuwe relevante ontwikkelingen komt het college daarop terug bij de raad.

12. Overige ingekomen stukken: n.v.t.

13. Sluiting

Voorzitter De Jonge sluit de vergadering om 22.15 uur onder dankzegging.